

Autisme pillugu Adreonip innersuussutai (Autisme Spektrum Forstyrrelser)

Ilikkagassat 10-it meeqqavit atuarfiup qimanginnerani ilikkartariaqagai.

Naleqqussarsinnaanermik ilinniarneq (naleqqussarneq) tassaavoq inunni ingerlalluartuni qaffasissumillu ilinniarsimasuni autisimimik ajuutilinnut tunngatillugu arlalitsigut arajutsineqartartoq. Tamannali ulluinnarni ilikkakkanik atuinermi atussallugu pitsaviuvoq.

Piginnaasassat makkua meeqqavit ulluinnarni illit ikiortiginatit iluatsittumik ingerlasarnissaanut pingaaruteqarput. Meeqqat tamarmik assigiinngitsuupput, ilaasa ilikkagassat taakkua atuarfiup qimanginnerani ilikkarsinnaaneq ajortarpaat. Amerlanerilli piginnaasatik pitsanngortissinnaasarpaat nammineersinnaanerulerlutillu, ilikkagassatigut iluamik aallunneqarunik.

1. Itersaat atorlugu meeqqap itertarnissaa ilinniartiguk

Angajoqqaat amerlanerit meeqqatik ullaakkut itersartarpaat. Meeqqalli alliertornerani itersaammik itersartittarnissaat ilinniartissallugu iluaqutaasinnaavoq. Nipip qanoq ittuunissaata misilerarnissaa pisariaqarsinnaavoq; qanngulussava? Nipilersussava? Siarngup nipaa? Qanorlu nipitutigissava?

Inuit ilai iterniaataartarput, taamaattumillu immaqa itersaat siniffimmiit ungasiartilaarlugu pitsaanerussalluni.

Piffissap ingerlanerani meeqqap nalunaaquttap inissinnissaa aamma ilinniassavaa. Taavalu tamanna sapernarnerulissalluni meeqqap piffissamik takorluuisinnaaneq/naliliisinnaaneq ilinnialerpagu nalunaaquttap sianerfissaa inissillugu.

2. Nalunaaquttap qanoq atornissaa meeqqamut ilinniartiguk, piffissaliussap iluani suliaqartillugu

Soorlu ****”minutsilersuut”** iluaqutaasinnaavoq. Minutsilersuutikkut takuneqarsinnaavoq piffissaq qanoq sivilutiginersoq. Sungiusarnermi aallartissutigineqarsinnaavoq suliamut piffissaq qanoq sivilutigisoq atorneqassanersoq meeqqamut/inuusuttumut eqqoriartillugu, taavalu peqatigiilluni piffissaq atorneqartoq piffissaliussamut assersuusiullugu.

3. **Meeqqavit imminut isumagisarnissaa ilinniartiguk.**

(ullut tamaasa uffarnissaq, nutsat illaarnissaat, tipigissarneq, errortanik atisalersorneq), meeqqat Autismeqartut aalajangersimasumik ullup

ingerlasarnera toqqissisimanartittarpaat. Taamaattumik meeqqat pitsaasunik aalajangersimasumik iliuuseqartarnissaanik ilinniartiguk. Meeqqat amerlanerit – amerlanertigut soorlu ullut tamaasa uffartarnissaq malikkuminartinnerusarpaat ullut marluk pingasut qaangiunneranni uffartarnissaminngarnit. Meeraq iliuutsit ataasiakkaarlugit ilinniartiguk soorlu ermittarnissaanik (soorlu immaqa unini ermiut qaqorsaaserlugu sisamariarlugit tagiartassagai).

Eqqiluisaannginneq avatangiiserisanit iluarineqarpallaartanngilaq.

4. **Meeqqap pigisaminut akisussaananeramik ilinniartiguk.**

Pigisanik aallartigut soorlu pinngussat meeqqap ilaqtutaminut pulaarluni biilinuunniit nassataanik. Meeraq ilitersuuguk pinnguaq nassaruniuk taava utimut nassarnissaa aamma akisussaaffigaa. Akisussaaffii amerliartortikkitt soorlu assersuutigalugu atuagaasivia imaalu soorlu atuakkat aqerluusat, taqussat ilaalu ilanngullugit

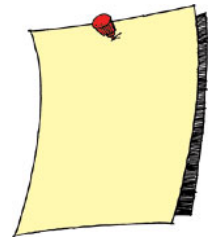
5. **Titartakkt atorlugit meeqqat suliassanik eqqaamanissaanik ilinniartiguk.**

Immaqa nakorsaatai aalajangersimasumut ilisarput, taamaalilluni meeqqap ullaakkorsiuleruni ullut tamaasa pisussaalluni eqqaamasarlugit. Imaluunniit allalluni ”ullup-qeqqasiorneq” atuagaasivimmullu nipputillugu taqussat eqqaamatinniarlugit.

6. **Meeqqat nerisassiornermik ilinniartiguk**

Meeqqat minnerit iffianik taniinissaq - sandwichiliorneq ilikkarsinnaavaat aamma tamulugassanik uutassaanngitsunik/kissatassaanngitsunik piareersaaneq. Kingusinnerusukkut najoqqutassiap nammineerluni malinnissaa meeqqamat ilitersuutigisinnaavat aamma igaffimmi atortut isumannaatsumik qanoq atornissaat.

7. **Oqarasuaatip atornissaanik meeqqat ilinniartiguk.**

Oqarasuaat sianertillugu meeqqamat tigutillugu aallartigit, nalunaarutitik tigusinnermik aamma nalunaarummik ingerlatitseqqinnissamik. Taava sianertarnissaanik

nammineertikkiartuarlugu assersuutigalugu normunik paasiniaasarfimmuq oqarasuaatip normuanik paasiniaatillugu, niuertarfimmuq sianertillugu aalajangersimasumik apeqqutilliitillugu, ikiortissarsiortillugu assersuutigalugu qarasaasiaq immaqqa ajortissimappat soorlu aamma grillbaremut nerisassanik inniminniitillugu.

8. **Meeqqap nammineerluni ornitassaminut aggertarnissaanik ilitsersuuguk.**

Tassaasinnaavoq najukkassi eqqaanut, atuarfimmuq, bussinut ikiartortarneq, sikkilerneq il. il.

9. **meeqqavit nassataaqarluni imminniik anisarnissaanik ilinniartiguk.**

Tassaasinnaavoq mobili normunik pingaarutilinnik imalik, aningaasat, matuersaatit.

10. **Meeqqavit imminut paarinissaanik ilinniartiguk.**

Ilikkagassat eqqarsaatigikkit soorlu assammilluni ilassinninneq qanoq innikkut pisarnersoq, qanoq pakkussisoqartartoq kinalu

pakkussinnaagaa, aningaasat qanoq paarineqartarnersut, Internetsikkut imminermut tunngasunik allanut

PAASISSUTISSIISSANNGITSOQ,

aqqusinermiitilluni allamit saaffigineqaruni qanoq iliussanersoq, malinneqartutulluunniit misigisimaguni.

*Diane Adreon, M.A., University of Miami/Nova Southeastern University Center for Autism & Related Disabilitiesimi pisortaaqataavoq. Aamma atuagaq Asperger Syndrome and Adolescence suleqataaffigisimavaa: Practical Solutions for School Success, qulaani net-adresse atorlugu pisiarinqarsinnaasut.

**Time Timeren ”minutsilersuut” www.spektrumshop.dk aqqutigalugu pisiarinqarsinnaavoq